THUỐC MỚI CHỮA BỆNH VIÊM GAN B

HỎI:

Tôi năm nay 58 tuổi, sang Mỹ đã được 12 năm. Hồi ở Việt Nam trước 75 tôi đi lính bị thương phải truyền máu khi giải phẫu tại Tổng Y Viện Cộng Hòa. Sau đó ít lâu tôi bị vàng mắt vàng da và được bác sĩ cho biết bị bệnh viêm gan vì truyền máu. Sang đến Mỹ tôi đi khám bệnh và bác sĩ nói tôi bị viêm gan loại B.

Họ cho tôi chích thuốc tên là Interferon nhưng chích được hơn hai tháng tôi chịu không nổi vì bị hành quá mệt, làm nóng lạnh, đau nhức và rất mệt mỏi. Sau đó bác sĩ chữa trị cho tôi ngưng thuốc chích Interferon nói tôi bị mất máu quá nhiều vì thuốc này nên phải ngưng. Từ đó đến nay tôi không chữa trị gì cả.

Gần đây tôi xem TV thấy nói có thuốc uống mới trị viêm gan rất tốt, xin bác sĩ cho biết thuốc này là thuốc gì, trị liệu ra sao? Trường hợp của tôi có thể dùng thuốc uống trị bệnh được không?

Huỳnh Văn H.

ĐÁP:

Bệnh viêm gan do cực vi trùng là bệnh rất thường thấy nơi người Việt Nam. Hai loại cực vi trùng gây ra viêm gan kinh niên là loại B và loại C. Mục Giải Đáp Y Khoa đã nhiều lần trả lời về hai loại bệnh viêm gan này trước đây nên những chi tiết về nguyên nhân, cách gây bệnh, triệu chứng, biến chứng của bệnh..v.v.. không nhắc lại ở đây. Tuy nhiên như trong câu hỏi của ông Huỳnh V.H., hiện nay có thêm nhiều thuốc mới trị về viêm gan nên câu trả lời sẽ được chú trọng về những thuốc mới này.

Bệnh viêm gan là bệnh rất nguy hiểm và xảy ra rất nhiều, đặc biệt tại những xứ chậm tiến như Việt Nam. Trên toàn thế giới, con số người mắc bệnh viêm gan do cực vi trùng loại B lên tới 350 triệu người. Mỗi năm có 1 triệu người chết vì viêm gan B. Lý do làm chết do cứng gan, suy gan và bị ung thư gan là những biến chứng xảy ra sau khi bị viêm gan B kinh niên kéo dài nhiều năm.

Không phải ai bị viêm gan B cũng đều bị những biến chứng này, một số người khi thử máu thấy có viêm gan B nhưng không có triệu chứng gì hay cũng không ảnh hưởng trên gan gì mấy khi đo bằng những thử nghiệm phân hoá tố của gan gọi là alanine aminotransferase (viết tắt là ALT). Tuy nhiên khoảng 40% những người có cực vi trùng viêm gan loại B trong máu sẽ bị chai gan gọi là cirrhosis và sau đó bị suy gan, hoặc một số khác sẽ bị ung thư gan xảy ra.

Như thế con số người có cực vi trùng viêm gan B trong máu sẽ bị những biến chứng rất cao nên người bệnh nào khi thử máu thấy có thử nghiệm gọi là HBsAg (hepatitis B surface antigen) positive, có nghĩa có cực vi trùng B trong máu, đều phải được theo dõi cẩn thận để xem có biến chứng hay chưa và cần chữa trị hay không?

Thử nghiệm giản dị nhất để theo dõi là thử về phân hoá tố như đã nói trên là thử nghiệm đo lượng ALT. Nếu lượng này cao là gan có bị ảnh hưởng. Một số ít có thể cần làm biopsy để xem có những dấu hiệu về chai gan khi nhìn dưới kính hiển vi hay không? Những thử nghiệm khác cần làm là thử về kháng nguyên HBeAg, kháng thể anti-HBe và đo lượng DNA của cực vi trùng viêm gan B để biết mức độ nguy hiểm của bệnh.

Nếu mức độ DNA của cực vi trùng này thấp (gọi là HBV DNA), cỡ từ 100 đến 1000 copies/ml và có lượng phân hoá tố ALT bình thường, bệnh viêm gan B được coi như chỉ tiềm ẩn và không cần phải chữa trị.

Ngược lại, nếu thử nghiệm phân hoá tố ALT cao và đo lượng HBV DNA cao nhiều như cỡ 100,000 copies/ml, những người bệnh này cần được chữa trị để tránh những biến chứng nguy hiểm như đã nói trên xảy ra.

Cách chữa về viêm gan B trước đây là dùng thuốc chích Interferon. Thuốc này đã được cho dùng khoảng 10 năm nay. Cách dùng là chích thuốc mỗi ngày hay chích 3 lần trong một tuần, từ 30 triệu đến 35 triệu đơn vị mỗi tuần, kéo dài từ 16 đến 20 tuần lễ.

Chữa bằng thuốc Interferon sẽ chỉ có hiệu quả trên 35% số người bệnh. Tuy nhiên một số nhỏ có thể hết hẳn và mất hẳn cực vi trùng khi đo bằng thử nghiệm HSsAg.

Thuốc Interferon rất mắc tiền và dùng thuốc cũng rất khó khăn vì bị phản ứng nhiều. Những phản ứng phụ này xảy ra rất thường như làm nóng

lạnh, làm mệt, đau nhức bắp thịt, nhức đầu. Bệnh nhân lớn tuổi sẽ dễ bị những phản ứng phụ này hơn người trẻ. Một số người dùng lâu có thể gây ra bệnh tâm lý như depression, chán đời...

Tuy nhiên quan trọng nhất là thuốc Interferon sẽ làm ảnh hưởng trên máu như làm giảm hồng huyết cầu, bạch huyết cầu, tiểu cầu. Nếu mức mất máu này quá nhiều, thuốc Interferon không dùng tiếp được và phải ngưng như trường hợp của ông Huỳnh V.H. trong câu hỏi trên.

Thuốc Interferon như vậy không hiệu quả nhiều vì sau khi ngưng thuốc, phần lớn bệnh nhân sẽ bị trở lại. Vì lý do đó thuốc này không được dùng mấy hiện nay để chữa bệnh viêm gan B. Trong khoảng vài năm nay, nhiều khảo cứu cho thấy loại thuốc Lamivudine là thuốc đầu tiên được dùng để chữa bệnh AIDS có tác dụng tốt để chữa bệnh viêm gan B.

Những người vừa bị AIDS vừa bị viêm gan B khi dùng thuốc Lamivudine thấy có hiệu quả nhiều trên bệnh viêm gan nên từ năm 1998, thuốc này đã được cho phép dùng để chữa những người chỉ bị viêm gan B, không cần phải bị cả 2 thứ!

Thuốc Lamivudine rất tiện lợi vì là thuốc uống, không cần phải chích như Interferon. Mức hiệu quả cũng rất nhiều, phần lớn bệnh nhân uống 100 mg thuốc Lamivudine ngày một lần sẽ có lượng phân hoá tố ALT trở lại bình thường.

Tuy nhiên sau khi uống thuốc trong 52 tuần và ngưng thuốc, khoảng 50% người bệnh sẽ bị trở lại. Dùng thuốc này uống lâu hơn sẽ bị trở ngại là cực vi trùng viêm gan B sẽ kháng thuốc Lamivudine, khoảng 32% trường hợp.

Như vậy thuốc Lamivudine cũng chưa phải là thuốc lý tưởng để trị bệnh viêm gan B. Thuốc mới nhất hiện nay tốt hơn là thuốc Adefovir tên thương mại là Hepsera rất có hiệu quả với bệnh viêm gan B. Những khảo cứu mới nhất về thuốc này cho thấy mức hiệu quả rất cao, lên tới 72% trường hợp và dùng được để chữa cả cho những người trước kia đã dùng thuốc chích Interferon không hiệu quả hay đã kháng thuốc với Lamivudine.

Cách thức dùng là uống 10 mg Adefovir ngày một lần trong 48 tuần và vì Adefovir không gây ra cực vi trùng kháng thuốc như Lamivudine nên thuốc có thể dùng lâu hơn trong nhiều năm để chặn hẳn những biến chứng của bệnh viêm gan B.

Đặc điểm khác của thuốc Adefovir là rất ít phản ứng phụ, hầu như không mấy ai bị phản ứng phải ngưng thuốc nên dễ dùng, không như thuốc chích Interferon. Điều trở ngại duy nhất là thuốc này cũng rất mắc tiền. Giá bán sỉ của thuốc Adefovir, bán dưới tên thương mại là Hepsera là 450 Mỹ Kim cho 30 viên, dùng trong một tháng! Tuy nhiên tính ra cũng còn rẻ hơn thuốc chích Interferon, tốn phí hơn cả ngàn Mỹ Kim một tháng!

Một thuốc mới hơn nữa gần đây mới được cho bán tên là Baraclude cũng tương tự như Hepsera hoặc có thể còn hiệu quả hơn, để dùng cho những trường hợp kháng thuốc với thuốc Lamivudine.

Tóm lại, bệnh viêm gan B là một bệnh nguy hiểm vì có thể gây nhiều biến chứng trầm trọng như chai gan, suy gan và ung thư gan. Bệnh này người Việt bị khá nhiều và cần phải được chữa trị và theo dõi cẩn thận. Những thuốc mới hiện nay được dùng để chữa là Interferon, Lamivudine và Adefovir, Baraclude.

Tuy nhiên thuốc Adefovir hay Hepsera và Baraclude là thuốc hiệu quả và tiện lợi nhất để dùng chữa bệnh này một cách lâu dài và ngăn ngừa những biến chứng nặng có thể gây ra chết như ung thư gan hay suy gan.

BS Nguyễn Đình Phùng